

Čís. 11812.

Ve sporu, jímž se prodatel domáhá vydání věcí prodaných na splátky (zákon ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák.), není povinností soudu, by se obíral z úřadu vzájemnými nároky stran na vrácení závdavku a zapravených splátek s úroky, na náhradu nákladu na věc, pokud se týče na náhradu škody a na přiměřenou náhradu za užívání věci, i tehdy, nebyly-li takové nároky stranami ve sporu vůbec vzneseny a řádně uplatněny.

Byl-li nárok na takovéto vzájemné plnění vznesen teprve v odvolacím řízení, jde o nedovolenou novotu, k níž odvolací soud nesmí přihlížeti.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R II 242/32.)

Žalobce prodal žalované, jež nebyla obchodnicí, nábytek na splátky. Ježto žalovaná neplatila splátky, domáhal se žalobce na ní vrácení nábytku. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. V odvolání uplatňovala žalovaná, že žalobce jest povinen vrátiti jí splátku, již mu zapravila. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ve sporu znovu jednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Žalobce právem vytýká napadenému usnesení, že v něm byla věc nesprávně posouzena po stránce právní. Odvolací soud vyslovil právní názor, že prodávající, jenž použil práva odstoupiti od smlouvy, jest při splátkových obchodech povinen, by již v žalobě o vrácení prodané věci provedl vzájemné vyúčtování podle § 2 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák., a, neučinil-li tak prodávající v žalobě, že jest věcí soudu, by se z úřadu obíral vzájemnými nároky obou stran, plynoucími z § 2 zákona, a by při rozhodnutí o žalobním návrhu na vydání věcí současně vyřkl, zda a kolik ze splátek má prodatel vrátiti kupiteli a kolik škody má naproti tomu kupitel nahraditi prodateli. S tímto názorem nelze plně souhlasiti. Ustanovení § 2 zákona čís. 70/1896 ř. z. jest ovšem předpisem velicím v tom směru, že jest jím na prospěch kupujícího omezena smluvní volnost stran v ten způsob, že ujednání, která se přičí předpisu prvního odstavce § 2, jsou neplatná a že podle druhého odstavce téhož paragrafu nemá platnost ujednání, které by bylo již napřed učiněno o tom, jak velká náhrada má býti dána kupitelem prodateli. Správné jest také, že vrácení věci prodané na splátky může býti požadováno jen proti vzájemnému plnění podle prvního odstavce § 2 splátk. zák. Ale z toho nelze ještě vyvozovati, jak činí odvolací soud, že jest povinností soudu, by se ve sporu, jímž se prodatel domáhá vydání věcí prodaných na splátky, obíral z úřadu vzájemnými nároky stran na vrácení přijatého závdavku a zapravených splátek s úroky, na ná-

hradu nákladu na věc učiněného, pokud se týče na náhradu škody a na přiměřenou náhradu za užívání věci, — i tehdy, když tyto nároky nebyly stranami ve sporu vůbec vzneseny a řádně uplatněny. Vždyť i ve sporu o vrácení věcí prodaných na splátky platí — až na výjimku stanovenou v § 6 splátk. zák. — zásada projednací, podle níž jest zůstaveno stranám, by samy určily rozsah sporu, by zejména uvedly vše, co opodstatňuje nebo podporuje jejich vzájemné nároky nebo námitky proti nárokům, a by takto poskytly soudu skutkový a průvodní materiál jako základ jeho rozsudku. Pro názor odvolacího soudu nelze zejména nic vytěžiti z ustanovení prvního odstavce § 8 zákona čís. 70/1896 ř. zák., neboť tam byla, an v době vydání zákona byl v účinnosti ještě Josefský soudní řád, upravující zákonná pravidla průvodní, stanovena jen zásada volného hodnocení důkazů soudem, platná nyní vůbec podle § 272 c. ř. s. V souzeném sporu namítala žalovaná v řízení v první stolici jen, že žaloba o vydání nabytku jest předčasná proto, že veškeré povinnosti co do splátek byly řádně dodrženy a že nedoplatek zálohy byl zadržěn pro vadnost nabytku — nečinila však proti žalobci nároky na vzájemné plnění z ruky do ruky, nežádala na něm, by jí vrátil zapravené splátky, ani netvrdila, že na koupené věci učinila náklad. Na druhé straně ani žalobce neuplatňoval ve sporu nároky na náhradu škody a na náhradu za užívání věci žalovanou, nýbrž se domáhal jen vydání věcí na základě svého vlastnického práva, jež si k nim vyhradil. Soud první stolice neměl tudíž příčiny, by se sám od sebe obíral vzájemnými nároky, jichž se strany samy nedomáhaly, omezivše se jen na jednání o žalobcově nároku na vydání věci. Není povinností soudu, by se z úřadu staral o zájem žalované na vrácení zapravených splátek, naopak jest ponecháno její úvaze, chce-li takový nárok uplatňovati čili nic. Vždyť příčina, proč by žalovaná strana nechtěla tak učiniti, může býti na příklad i v tom, že by náhrada za užívání nebo za poškození věci převyšovala zapravené splátky. Uplatňovala-li žalovaná teprve v odvolání, že jest žalobce povinen, by jí vrátil splátku 400 Kč podle § 2 odst. 1 zákona čís. 70/1896 ř. z., ač o to v řízení před procesním soudem vůbec nežádala a nárok na toto vzájemné plnění svým přednesem v první stolici neopodstatnila, šlo podle § 482 první odstavce c. ř. s. o nedovolenou novotu, proti níž se žalobce v odvolacím sdělení ohradil a k níž odvolací soud neměl přihlížeti. Zrušovací usnesení odvolacího soudu spočívá tedy na nesprávném právním posouzení věci. Pro rozhodnutí sporu není třeba zjišťovati výši a oprávněnost vzájemných nároků v první stolici stranami neuplatňovaných, takže ke zrušení rozsudku prvního soudu a k nařízení nového jednání v první stolici není důvodu.

Čís. 11813.

Jen rozhodčí mzdový soud podle § 13 zákona ze dne 10. dubna 1930, čís. 45 sb. z. a n., jest oprávněn rozhodovati o tom, zda kolektivní smlouva platí jen pro určitý obvod.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R II 243/32.)